

„Havasigyopár” a palotakertben

A kiegyezés és a dualizmus kora

Óravázlat iskolai órához (részletek)

Készítette: **Tóth Erika**

BÁMK, Arany János Általános Iskola, Bükkábrány

Rendhagyó óra, 7-8. osztály

<p>HANGULATI ELŐKÉSZÍTÉS</p> <p>A csoportok elfoglalják helyüket a társasjáték körül IBOLYA, VÖRÖS, KÉK, SÁRGA /A királyné és a király kedvenc színei és Gödöllő címerében található színek./</p>	<p>A társasjáték kérdései a tananyaghoz kötődnek. /FOGALOM, SZEMÉLY, HELY, DÁTUM, ESEMÉNY/ A rendhagyó foglalkozás a rendszerezést és a tanultak elmélyítését is jelenti.</p> <p>Az órán szerzett ismereteket egészítem ki a Kastély által kínált lehetőségekkel, melyhez a digitális táblán egy pörgettyűt kell megforgatni.</p>	<p>Az ábráról leolvasható, hogy a kiegészítő rész öt témakört tartalmaz, melyek Gödöllőhöz és Erzsébet Királynéhez /Sisi/ kapcsolódnak.</p> <ul style="list-style-type: none">➤ ÁRULKODÓ TÁVÍRATOK → rövid, rímekbe szedett meghatározások – SZEMÉLY, TÁRGY, KIRÁLYI KASTÉLY,➤ NAPLÓTÖREDÉK → részletek Festetics Mária naplójából➤ PARTITÚRA → a bécsi klasszicizmus és a romantika korának zenéjét idézik➤ FOTÓALBUM → a Habsburgok és Erzsébet családja
---	---	--

Mind a négy csapat kap egy **dobókockát**. A gurítás nagyságától függően alakul ki a sorrend. A **„bábuk”** gyöngyből főzött virágok, a csapatok színeihez igazodva.

- „KIKÖTŐ” → Erzsébet királyné életének legfontosabb állomásai

1. A játék a **Gödöllőről készült kisfilmmel** kezdődik, melyet a **DIGITÁLIS TÁBLÁN** vetíték ki. /14 kocka, homlokzati képek és belső termek/
Időtartam: 1: 30
Az **ELŐZETES FELADAT**ként szereplő, honlapról történt tájékozódást és a Grassalkovichok szerepét, jelentőségét is ekkor tekintjük át röviden.
2. A **képkockákon** láthatók azok a **tárgyak, melyekkel a királynő személyét és kedvelt foglalatosságait mutathatjuk be.**
A jellegzetességek **megismeréséhez négy árulkodó táviratot olvasok fel.** Sikeres megoldást követően a digitális táblán is felfedjük a tárgyak képét. A felolvasás minden csapatnak szól. A pontot az kapja, aki jó választ ad. / Tárgyanként 5 pont./

A NÉGY TÁVIRAT:

LEGYEZŐ: Az elegancia egyik eleme, melyet a hölgyek vesznek kézbe. Lóghat a csuklón, máskor szétnyílik, vagy mögötte a nőnemű lény elrejtőzik.

DÁMANYEREG: Ülnek rajta, bár nem szék. Egy négy lábú hátán ez tartozék. Az utazás általa kényelmes, mely lehet akár galopp, ügetés, olykor fergeteges.

PETŐFI – KÖTET: Egykori vándorszínész, ki utóbb a szabadság és szerelem dalnoka. Minden verseinek gyűjteménye a Felséges Asszony kedvenc olvasmánya.

NAPLÓ: Személyhez kötődő, írással teli, naponként lehet vezetni. Kordokumentum és műfaj is egyben, ebben elmondhatod, amit másoknak nem.

Amikor a gödöllői kastélyt és a hozzá tartozó birtokot a királyi pár koronázási ajándékként használatba megkapta Sisi nagyon boldog volt. Birodalmában szabadon, kedve szerint élhetett. Itt nem kötötték az udvari etikett szabályai.

A felfedést követően a fenti tárgyak jelennek meg. Oldalt a takaró sokszögek, melyek leemelhetők. Ekkor kerül sor a táblán olvasható cím magyarázatára, mely egyben a rendhagyó óra címe is.

A nyereg a SZABADSÁG és a TERMÉSZET szeretetének jelképe, melyben a gödöllői tartózkodások során Erzsébetet nem korlátozták.

A legyező számára még a dámanyergen is volt egy kis zseb. A királynő udvarhölgye, Festetics Mária ezt azon „fegyverek” közt tartja számon – a kék fátyol és a nagy napernyő mellett, mellyel a riadtságát takarja el a királyné az udvari emberek láttán. A királyné kedvelte a verseket, főként Petőfi költészetét. Maga is próbálkozott ebben a művészeti ágban.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ:

LANGBATHSEE /részlet/

„Mély, zöld tükörben rőt füzér

A vén bükkfák sora:

Dús lombjukhoz pirulva ér

A nyárest bíbora,”

Mészöly Dezső fordítása

CÉLKITŰZÉS

„A Festetics-napló Erzsébet királyné és közvetlen környezetének mindennapjaiba enged bepillantást egy hiteles szemtanú személyes élményén keresztül.

Gödöllő fénykorát a '70-es években érte el, amikor is minden ősszel megtelt

ZENEHALLGATÁS: Mozart Esz - Dúr
Kürtverseny / részlet / Időtartam: 1: 00

Zenei stílus: bécsi klasszicizmus

A zene hangulata a vadászatot idézi

	a kastély a királyné vendégeivel, és elkezdődtek a falkavadászatok, a felséges asszony pedig kedve szerint hódolhatott lovaglószenvedélyének.”	
A JÁTÉK MENETE	A rendhagyó óra során négy gurításnyi TÁRSASJÁTÉK, majd ugyanennyi PÖRGETÉS következik. Ha minden csapat olyan mezőre lép, amelyen nem szerepel kérdés, úgy a feladatok sorrendjében, csoportonként történik a további válaszadás.	
TÁRSASJÁTÉK	<p>1. KÖR: A dobókocka számainak megfelelően minden csapat új mezőre lép.</p> <p>A mezőkön látható betűjeleknek megfelelően / F, SZ, H, D, E / következnek a kérdések. FOGALOM, SZEMÉLY, HELY, DÁTUM, ESEMÉNY</p> <p>JÁTÉKSZABÁLY: A játék menete a hagyományos társasok szabályai szerint történik.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pontozás az itt és a lentebb leírtak szerint. 2. K: kimarad 3. → vissza a ... mezőre / A kb. 2 m X 1 m-es, általam rajzolt alaplapon 140 mező található. / 4. A csapatok rabolhatnak pontokat 5. Rossz válasz – 2 pont levonással jár 6. Képes mezőre érve választhatnak a 10 téma közül. Ekkor a jó megoldást 5 ponttal jutalmazom. 7. A „NYEREG” feliratú négyzetbe érve újra dobhat a csapat. 8. A játék állása egy táblázatban kivetítve nyomon követhető. 	<p>Az egyes témakörökhöz tartozó tartalmak / csak felsorolás / az alábbiak. (A kérdés mikéntjének csak a tanár fantáziája szabhat határt. Ez a többi játékrészre is igaz. Kiegészíthetők képekkel, rejtvényvel, hiányos szöveggel...)</p> <p>FOGALOM: önkényuralom, emigráció, kiegyezés, Húsvéti cikk, Áprilisi-törvények, koronázási jelvények, monarchia, dualista állam, kompromisszum, alkotmány, közös ügyek, tőke, ”vasútépítési láz”, főváros, Millennium / A helyes válaszokért 2 pont jár. /</p> <p>SZEMÉLY: Deák Ferenc, Alexander Bach, Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, Erzsébet királyné, Vidats János, Madarász</p>

		<p>József, Baross Gábor / Minden jó válasz 1 pontot ér. /</p> <p>HELY: Bécs, Pest, Cinkota, Osztrák-Magyar Monarchia, / A jó válaszra 1 pontot adok. /</p> <p>DÁTUM: 1867, 1865, 1860 / A hibátlan feleletekre 1 pontot lehet kapni. /</p> <p>ESEMÉNY: kiegyezés, koronázás / A tökéletes válaszok 2 ponttal jutalmazhatók. /</p>
<p>PÖRGETTYŰ</p>	<p><u>A PÖRGETTYŰ TÉMAKÖREI</u> <u>Árulkodó táviratok / 2 pont meghatározásonként /</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az az uralkodó voltam, aki korona helyett kalapot hordtam. / II. JÓZSEF / 2. Huszártiszt voltam a szabadságharcban, a bukás után az országot elhagytam. Jelképesen kivégeztek, ezért a kortársak „szép akasztott embernek” neveztek. /gr. ANDRÁSSY GYULA/ 3. Jogi tanulmányokat végeztem, az első kormány igazságügy 	

minisztere lettem.

Vörösmarty barátja voltam, a kiegyezésért fáradoztam. /DEÁK FERENC/

4. Nyughelyem egy fehér márványkő alatt van, négy lábú házőrzőként is családtagnak érezhettem magam.
/ ERZSÉBET KIRÁLYNÉ EGYIK KEDVENC KUTYÁJA:
SHADOW /
5. Őseink karthágóiak, de ereinkben pireneusi vér is folyik,
állományunk Szlovéniából származik. Küllemünk nemes, színünk szürke, a szilvászvárad ménes fajtánk büszkesége. /LIPICAI MÉNES/
6. A királyné kedvenc virága vagyok, a szerénység jelképeként is nyílok. / IBOLYA /
7. Felsőleges szálak rendezője vagyok, a fodrásznő irányításával dolgozok. A végeredmény egy csodás, gesztenyebarna „korona”, melynek születése három óra. /FÉSŰ/
8. Sok megpróbáltatást kell elszenvednem, főként, mikor sétálunk a budai hegyekben.
Őfelségei szemei a látható szépségtől boldogan ragyognak,
miközben sarkaim az út
porában elkopnak. /CIPŐ/

Naplótöredék – Egy udvarhölgy naplójából /Gödöllő, 2009 /

Hiteles forrásként, egy kortárs visszaemlékezéseként.

11. oldal - Mária Valéria jelleme

15. oldal - Deák Ferenc jelzői Erzsébet királyné lényéről

23. oldal – Andrássy Gyula gróf bundája

30. oldal – Deák Ferenc vezérelvei az életben

Partitúra → Zenehallgatás 1-1 percben + rövid zenetörténeti áttekintés

- ❖ Liszt Ferenc: Koronázási mise - Kyrie
- ❖ Haydn: d-moll Vonósnégyes
- ❖ Haydn: Évszakok oratórium – Ősz /Szület/
- ❖ Mozart: Kis éji zene /szerenád/

TESTVÉRMŰZSÁK kapcsolódásaként a XIX. század legjelentősebb magyar festőinek ismert alkotásait kell megnevezni, melyek kifejezik a dicső múlt utáni vágyat és jelképesen emléket állítanak a szabadságharcnak.

/Festményként 2 pont/

A képeket a Művészeti kvartett kártyáiból kihúzva nevezik meg a csapatok.

Fotóalbum + filmrészletek / 1-1 pontért / Kiket ábrázolnak a képek, milyen eseményhez köthetők a filmrészletek?

- Mária Terézia
- Grassalkovich Antal
- IV. Károly
- Erzsébet királyné és Ferenc József lovaglőltözetben

- Képek a Királyi Váróból → Az előzetes feladat kapcsolása: MŰEMLÉKVÉDELEM
- Részletek a Sisi - filmtrilógiából /1-1 perc / (kritikus szemmel kiválasztva!!)

Kikötő / Erzsébet királyné életének legfontosabb állomásai / PUZZLE – A kép pontos összeillesztéséért 2 pont, a hozzá kötődő kérdésre adott válaszáért 2 pont.

Possenhofen, Bécs, Buda, Gödöllő, Korfu, Genfi-tó

A játék az óra végeztével csak abbamarad, de nem fejeződik be, mert egy következő alkalommal, részismétlésként tovább folytathatjuk, vagy akár a koncentrációban megnevezett tantárgyak valamelyikén bővíthetjük az ismereteket a meglévő kérdésekkel.

A szerzett pontok összesítését követően kialakul a végeredmény, de a helyezéseknél is fontosabb az együtt játszás öröme és a látszólag észrevétlen tanulás. Az értékeléskor és az órán tapasztaltak megbeszélését követően - a legjobb teljesítményeket ötössel is jutalmazhatjuk.

2012. október